

بنام خدا

بارش فکری در خصوص "بهبود پوشش و متانت با در نظر گرفتن بنیانهای شناختی، معنوی، اجتماعی، خانوادگی و..."

جلسه طوفان ایده جهت پاسخ به این سوال مشخص ذیل در تاریخ ۵-۶-۰۴ برگزار شد. این جلسه با مشارکت خانمها الهام مهربان، زهرا برخوردارپور، معصومه محمدخانی، اعظم لاریجانی، کتایون کرمی و مرجان جعفری روشن و آقای محمد هاشم‌نژاد برگزار شد، و تنظیم و ویراستاری نهایی برعهده خانم مرجان جعفری روشن بود. قواعد این بارش فکری عبارت بودند از:

- بخش اول بارش فکری ارائه ایده ها بدون اجازه نقد یا حتی تایید و خدای نکرده تمسخر، قبل از طرح ایده ها باید یک عنوان ترجیحاً، در گروه ارائه می‌شد.
- افراد زمان محدود برای طرح نظرات داشتند، تا در انتها تعداد قابل توجهی ایده وجود می‌داشت.
- تغییر یا افزودن و کاستن بر ایده های دیگران و طرح آن به عنوان ایده جدید مجاز بود.
- در بخش دوم نقد و جمع بندی نظرات توسط افراد مجاز بود.

در این جلسه در پی این بودیم که به این سوال پاسخ داد شود:

چه راههایی برای بهبود (به معنای افزایش پوشیدگی و متانت) با در نظر گرفتن بنیانهای شناختی، معنوی، اجتماعی، خانوادگی و... بانوان وجود دارد؟

قبل از شروع باید تاکید کنیم که بسیاری از راهکارها برای مقابله با مسائل اجتماعی در سطح کلان توسط مسئولین قابل انجام است، و قابلیت این را دارد که مورد مطالبه قرار گیرد، لکن بسیاری از همین راهکارها توسط مردم و برای مردم قابل اجرا هستند. اساساً فرهنگ ما پذیرای بسیاری از مفاهیم اصیل همچون عفت، پاکي، تعهد و مثلاً متانت است. همچنین "نذر فرهنگی" مفهوم بسیار مهمی است که می‌تواند در تحول اخلاقی جامعه مورد توجه مردم باشد و باعث تحول در جامعه شود. مردم می‌توانند نذرهای مرتبط با غذا را به نذر فرهنگی مبدل کنند (مثلاً آماده‌سازی یک محتوای کوتاه و دلنشین، تجارب موثر و موفق خود را در امر به معروف و نهی از منکر پوشش مناسب، در اختیار دیگران قرار دادن یا ...) و اساساً این مشارکت مردم نافی مسئولیت مسئولان نیست. یعنی در حین اینکه مردم مشارکت و مداخله میکنند. مطالبه گری از مسئولین در خصوص موضوعات اخلاقی نیز باید جدأ پیگیری شود. اما، قبل از هر چیز باید به این سؤال پاسخ داد که اصلاً ورود به بحث پوشش و حجاب درست است؟!!

آیا ورود به بحث پوشش و حجاب درست است؟!

قبل از ورود به ارائه نتایج مطالب، باید به این نکته اشاره می‌کردیم که اصلاً حجاب باید آزاد باشد، یا نباید آزاد باشد؟! در بخشهای متعدد بارش فکری مطالبی مطرح شد. در بحث دفاع از رهاسازی مبحث حجاب اینطور گفته شد که

- این موضوع نباید یک مسئله سیاسی بشود و اینکه نباید احساس کنند که با نپوشیدن روسری در حال مبارزه‌ی سیاسی اجتماعی هستند
- همچنین رهاسازی مبحث حجاب به عدم برخورد با بانوان پوشیده و چادری کمک میکند.
- ممکن است برندینگ بدی برای حجاب ایجاد شود.
- از طرف دیگر حضرت علی فرمودند که انسان از آنچه بدان نهی میشود حریص است و همچنین، تجربه‌ی ترکیه نشان داده که این رهاسازی به نفع حجاب و آمار افراد با حجاب خواهد بود.

و در پاسخ به این نقدها موارد زیر مطرح شد:

- در حال حاضر، حجاب سختگیرانه اجرا نمیشود، و بسیاری از افراد کاملاً مکشفه در انظار عموم ظاهر میشوند، و متأسفانه بعضاً رفتارهایی خیلی اغواگرایانه هم اتفاق می‌افتد
- بله و قطعاً، نباید این موضوع یک موضوع سیاسی تلقی شود. و فرد احساس کند که در حال مبارزه با حکومت است.
- مبحث پوشش نه تنها باید برای بانوان بلکه باید برای آقایان و پسران این مرز و بوم هم مطرح شود. ابن به معنای فرهنگسازی بهتر برای آقایان، خود کنترلی بیشتر آنها (حیای بیشتر)، نداشتن نگاه جنسیتی عام به بانوان جامعه و تربیت بهتر پسران ماست. اساساً قرآن قبل از اشاره به پوشش خانمها به نگاه نکردن آقایان و خود کنترلی بیشتر آنان توجه دارد (به مردان مومن بگو دیده فرو نهند و پاکدامنی ورزند که این برای آنان پاکیزه‌تر است، زیرا خدا به آنچه می‌کنند آگاه است. قرآن، نور: ۳۰). لکن مسئله اینجاست که در نهایت، تبعات پوشش نامناسب و تعرض را بانوان باید تحمل کنند. از این رو در اینجا، توجه بیشتری باید به پوشش بانوان داریم، و الا مبحث خود کنترلی در رابطه با مسائل جنسی مربوط به هر دو جنس است.
- مبحث پوشش مناسب یعنی امنیت همان دختر خانم عزیز این مملکت که ممکن است مورد تعرض قرار بگیرد. آزادی‌های نوع پوشش و آزادی رفتارهای اغواگرایانه جنسی (که به علت شرایط خاص جامعه نگران‌کننده شده) تبعاتی دارد. همین الان، صحبت از بررسی شیوع ابتلا به زگیل تناسلی در ایران مطرح است که در پی آن احتمالاً برای مقابله با آن

باید تمهیداتی صورت بگیرد (مطلب مطرح شده توسط معاون بهداشت، وزارت بهداشت، کانال خبری جارچی، نهم شهریور هزار و چهارصد و چهار).

- الان موضوع اصلی مبحث روابط جنسی بی حساب و کتاب و حتی تعرض به دختران عزیز این مملکت مطرح است، که البته نمی توان گفت این موضوعات با پوشش به طور کلی حل می شود، ولی حداقل تا یک حدی محدودتر میشود و یک حاشیه نسبی از امنیت میتواند ایجاد شود.

- همچنین، تعرض به دختران عزیز جامعه با بارداری های ناخواسته ممکن است همراه شود، همانگونه که در اروپا و غرب شاهد آن هستیم ولی بخاطر فرهنگ ایرانی این نوع از بارداریها پذیرفته نیست، و متأسفانه شاهد سقطهایی هستیم که در نهایت هم یک انسان در حال تکوین از بین میرود، و هم تبعات بسیار نامناسبی برای مادر، یا مادر جوان دارد (مثل، مشکل برای بارداری های بعدی و احتمال بالاتر ابتلا به سرطانها).

- اساساً دخترخانم یا خانم باید بداند که با نحوه پوشش خود در حال انتقال پیام به دیگران است، و باید در زمان انتخاب پوشش از خود بپرسد "چقدر می خواهم در امنیت باشم؟" و "چقدر در حال انتقال پیام جنسی هستم؟" در جامعه غربی زنان در نحوه پوشش خود آزادند، و اساساً خود مسئول امنیت خود هستند و مثلاً فردی مثل شهید الداغی غیرتمندانه برای حفاظت از آنان جان خود را پیشکش نمی کند، و آن خانم این انتظار را ندارد که من اغواگرایانه لباس می پوشم، اما اگر کسی (که ممکن است فردی بیمار باشد) به من تعرض کرد، دیگران مسئول امنیت من هستند. به عبارتی "خودکرده را تدبیر نیست". به هر حال، باید پذیرفت که اگرچه جامعه حامی و غیرتمندی داریم، با این حال، محافظت اجتماعی همیشه ممکن نیست و علاوه بر این، خود آن خانم یا دختر خانم و بعد جامعه برای این رفتارهای اغواگرایانه هزینه (مثل از دست دادن سرمایه های انسانی مثل شهید الداغی) پرداخت می کند. حکم حجاب یا پوشش مناسب باید عیناً همچون بستن کمربند ایمنی درک شود، و اینطور دیده شود که در خیابان یک فرد بدون خود کنترلی کافی یا مست هم می تواند رانندگی کند، و اگر راننده ای در مسیر روبرو، کمربند ایمنی نبندد خود را در مقابل خطر قرار می دهد، و باعث بروز مشکل در جامعه می شود.

- نکته بعد این است که بحث ما الان فقط بحث حجاب شرعی نیست، که البته نحوه پوشش که مورد پذیرش و تاکید شرع و قرآن است، را نمی توان نادیده گرفت؛ چرا که قرآن اعجاز است و بی دلیل حرفی را مطرح نمی کند. اما نکته اینجاست که یک فردی حتی ممکن است، که حجاب هم داشته باشد اما اغواگرایانه هم برخورد کند. ما فراتر از حجاب شرعی به رعایت حدودی توجه داریم که پوشش اغواگرایانه و تحریک آمیز هم نباشد. بدین ترتیب، عنوان این بارش فکری "بهبود پوشش ... است، و تلاش بر این است که در هر حد و اندازه ممکن به نحوه پوشش همراه با متانت بانوان کمک شود.

تمرکز بر تقویت متقاعد سازی در فضای جامعه

- یکی از راه‌ها ایجاد هسته‌های کوچک اجتماعی و محلی رسانه‌ای است که با در نظر گرفتن دغدغه‌ها و سوالات در راستای تولید محتوا در رابطه با مبحث پوشش فعالیت کنند. تاکید می‌کنیم که این هسته‌ها باید با توجه به دغدغه‌های مخاطبین و با توجه به تکنیک‌های موثر متقاعدسازی (مثلاً در نظر گرفتن انصاف، استفاده از تکنیک تکرار، منطق قوی و...) باید فعالیت کنند. در اینجا نه تنها باید به حیا و پوشش بانوان بلکه حیای چشم و خودکنترلی بیشتر آقایان و پسران این مرز و بوم توجه داشت. یعنی هسته‌های محلی باید در هر محله، آموزش و پرورش هر منطقه یا بخش مهم از جامعه به صورت موثر تولید محتوا کنند. محتواهای تولید شده می‌توانند در فضای مدارس در برنامه‌های مختلف فرهنگی یا در دروس مرتبط مورد بحث قرار گیرند، و نیز از راه رسانه‌های مورد استفاده نوجوانان و جوانان (که امن و پر کاربرد باشند)، نشر یابند.
- یکی از موضوعات منطقی این است هر خانم و دختر خانمی باید توجه داشته باشد که او هر وقت که لباس انتخاب میکند: **باید فکر کند بین پیوستار امنیت و آزادی در کجا می‌خواهد بایستد؟! (بر خلاف نگاه برخی از خانمها که فقط به آزادی خود توجه داشتند و به کرات این موضوع آزادی در ذهن خانمها برجسته می‌شد).** یک خانم با پوشش مناسب امن تر است ولی ممکن است یک حدی از راحتی کمتری داشته باشد. زنان در همه عالم مخصوصاً در رده‌های بالای اجتماعی سنگین تر لباس می‌پوشند، چون احترام و امنیت بیشتری در فضای اجتماعی خود دارند.
- جذب افراد به اماکن مذهبی تر و مثل مساجد و اماکن مشابه باعث می‌شود که افراد یک سلسله قواعد آن اماکن را بپذیرند، و آرام آرام در تعامل با دیگران به سمت موضوعاتی همچون پوشش مناسب گرایش پیدا کنند.
- در این راستا، یعنی تقویت متقاعدسازی باید ساخت برنامه‌های مستند، سریال، یا برنامه‌های گفتگو محور در خصوص پوشش مناسب ترویج داده بشود.
- سرمایه‌گذاری بر تحقیقات علمی در این حیطه با متدلوژی غربی و با اعتبار جهانی. در این زمینه از تحقیقات خارجی بهره‌مند شویم، بدین ترتیب، تعصب در این زمینه کمتر اعمال خواهد شد و شاید نتایج بهتر و راحتتر پذیرفته شوند.

تصویرسازی‌های ذهنی مناسب در جامعه ایجاد کنیم

در ذیل همین موضوع میتوان به موضوع تصویر سازی های ذهنی در مسیر متقاعد سازی ها توجه کرد:

- در سطح کشوری کلان و یا سطح خرد (مثل تعاملات اجتماعی کوچک) حجاب به عنوان امر شیک! و نه بی کلاس و نیز پوشش به عنوان یک موضوع راحت و غیر دگم تصویر سازی شود. ما با تبلیغات حجاب که نشانه ی احترام و عزت باشد، باید داشته باشیم.
- فراتر از راحتی، در سطح خرد یا کلان، پوشش به عنوان نماد زیبایی، احترام، موفقیت و هویت فرهنگی بیان بشود، و تصویر سازی زنان محجّبه، به عنوان افراد موفق، تحصیل کرده در اجتماع جا بیافتد. این موضوع از آن جهت اهمیت بیشتر دارد که غرب سال هاست که روی ترویج بد حجابی کار کرده است، و الان زنان موفق و قابل احترام، نه در همه موارد ولو در صدی مکشفه دیده می شوند.
- الگوهای موفق و مذهبی (عین حقیقت ذکر شده در منابع موثق مذهبی) معرفی شوند و اینها نه تنها در رسانه ملی، بلکه حتی در قالب نمایش ها و تئاتر های خیابانی در اماکن عمومی معرفی شوند.
- الگوهای موفق که در اجتماع با تلاش و کارهای موفق هنری و یا اقتصادی بدون نیاز به عرضه جسم خود توانستند، به موفقیت هایی دست پیدا کنند، در جشنواره ها و یا مراسم مختلف، مثلاً مراسم مختلف در سطح شهر معرفی شوند. این از یک طرف "نیاز دیده شدن" برخی خانمها را می تواند جهت دهد و از طرف دیگر کمک میکند تا پوشش نماد موفقیت و احترام بشود.
- همچنین پیشنهاد می شود که در سطح کلان و یا خرد در رسانه، نقش های مثبت به زنان بد حجاب داده نشود، این نه بابت تبعیض منفی، بلکه از این باب مطرح میشود که از آنان الگو برداری نشود، و در نهایت جامعه در معرض مسائل اجتماعی قرار نگیرد.

به فرایندهای مرتبط با نفوذ اجتماعی توجه کنیم

- هوشیار سازی در مورد هم رنگی اجتماعی. هوشیار کردن جوانان و اقشار مختلف جامعه در خصوص پدیده های مهمی همچون هم رنگی های اجتماعی که معمولاً راههای نفوذ مختلف در آن استفاده میشود، به ایمنی خود کمک میکند، که تا بدین ترتیب فرد با دانستن فرایندهای اجتماعی مربوطه کمتر به دام هم رنگی با نوجوانان و جوانانی بیافتد که مسیر نامطلوب را به قشر آسیب پذیر القا می کنند.
- تشویق و تحسین با حجاب ها. به عبارتی همیشه ما بر روی نهی از منکر کار کرده ایم. چرا باید بر "نهی از منکر کار کرد"، چرا نباید بر تشویق افراد پوشیده کار کرد. مثلاً در جایی گفته شود چقدر این لباس پوشیده و متین به شما می

آید، و این صورت طبیعی شما خیلی زیباست، در حالی که همان جا افرادی هستند که در حال نشان دادن بخشهایی از بدن حضور دارند و همین کلام را می شنوند.

- در مورد، نهی از منکر باید مراقب بود که واقعاً درگیری مشاجره و تنش حتی المقدور نباشد. به طور مثال، در یک مهمانی شما شاهد هستید که مادر وقتی میخواهد آبروداری کند در یک گوشه یا کناری ناخودآگاه و طبیعی با گزیدن لب و اشاره صورت، دخترش را متوجه میکند که لباس کنار رفته و بدنت پیداست. افراد با حجاب، باید همین حس را منتقل نمایند، یعنی حس واقعی و طبیعی یک مادر ی یا خواهر دلسوز را باید واقعاً داشته باشد. همان حسی که شهید سلیمانی ایجاد کرده بود که "دختر بی حجاب هم دختر این مملکت است". در عین حال عدم خودابرازی، حس خوبی برای بینندهایی که طبق دستورات فرهنگی و شرعی اش احساس وظیفه میکند و برای امنیت شخصی، دختر خانمی فردی که بدنش در معرض دید هر انسان سالم و ناسالم (از لحاظ روانی) میگذارد؛ بوجود نمی آورد.

استفاده از صنعت مد

- در صنعت مد صاحب نظران در راس میتوانند بسیار نقش موثری داشت و طرحی لباسهای گشاد که با عرف جامعه طراحی شیک داشته باشد و لباسهای مناسبی که هم پوشش مناسب باشد و هم راحت باشند و زیبا.

استفاده از راهبردهای معنوی

- برجسته کردن اهمیت نگاه خداوند، در مقابل نگاه مردم یا همسالان. واقعاً در بسیاری از موارد به علت همرنگی دیگران و یا همسالان، بدنشان را در معرض دید دیگران قرار میدهند، ولی در مواقع نیاز، دیگر "دیگرانی" وجود ندارند، و روی نیاز به سمت خداوند می آورند. پس این واقعاً مهم است که افراد از خود بپرسند: من در نگاه خداوند چگونه دیده می شوم. یکی از راههای موفق عزیزان، ارتباط در زمانهای نیاز افراد کم پوشش و یا بردن توجه آنها به سمت نیاز به خداوند بوده است. باید مدام یادآوری شود که عالم در دستان خداوند است و باید طوری رفتار کرد که در مواقع نیاز انسان خجالت نکشد که روی نیاز به خداوند بیاورد. باید این جمله بسیار تبلیغ شود که "یا رب نظر تو برنگردد". عبارت "یا رب نظر تو برنگردد" می تواند در اماکن عمومی به کرات دیده شود.

تقویت ازدواج و ازدواج بهنگام

- یکی از موضوعات مهم و طبیعی نیاز به ازدواج است و توجه به نیاز فطری زنان بسیار مهم است و به نظر باید به آن جهت داد. و انسانها همچون همه موجودات در مواقع پیدا کردن جفت طبیعتاً خودنمایی می کنند. وقتی جوانان به سختی ازدواج می کنند و متعهد میشوند، یا اساساً ازدواج سخت شده است. پس طبیعی است وقتی افراد نیاز به ازدواج و جلب توجه طرف مقابل دارند خود نمایی کنند و بعضاً این خودنمایی ها نابهنجار هم میشود. تقویت ازدواج و ازدواج زود هنگام به بهبود نحوه پوشش خانمها کمک میکند.
- از همان سنین راهنمایی و ابتدایی روی شناخت خود و اشنایی با خودشناسی و بلوغ عاطفی و هیجانی (مخصوصاً هوش هیجانی) و نیز اهمیت ازدواج زود هنگام، آموزش داده بشه تا در زمان حدوداً هجده سالگی، وقتی که نوجوان ۱۸ ساله تحصیلات دبیرستانی اش تمام میشود، از علایق و سلايق شون شناخت بیشتری داشته باشند و از سردرگمی دور شوند. پس آموزش مهارتهای زندگی و هوش هیجانی و شناخت مسیر زندگی خود باید بیش از ریاضی و علوم و ... باید در رأس آموزشهای مدارس قرار بگیرد.
- مبحث ازدواج و ازدواج زود هنگام به کرات در بیلبردها سطح شهر مطرح شده و تقویت شوند جملاتی همچون ازدواج زود هنگام-فرزندآوری و لذت از ثمر زندگی، به کرات دیده شوند.
- ازدواج زود هنگام و اهمیت حفظ خانواده و حفظ خود در خانواده در بحثهای خانوادگی مکرراً مورد توجه و تاکید و تحسین قرار بگیرد.
- هر نهاد مردمی و محلی مهم و موثر مثل بسیج، مساجد، فرهنگسراها، سراهای محله می تواند با یک مرکز زوج یابی علمی، معتمد و توانمند در ارتباط باشد و افراد مجرد را به این مراکز معرفی کند. البته در صورت داشتن متخصصین کافی و توانمند و نیز اخذ پیش نیازهای لازم خود این مراکز نیز چه بسا بتوانند به زوج یابی کمک کند. به طور کلی، توجه به تغییر نگرش جوانان در مورد ازدواج، تغییر باورهای آنان در مورد زوج یا زندگی مطلوب، توجه به خصوصیات مهم زوجین در ازدواج، کمک به آنها برای کسب شناخت درست، افزایش مهارتهای ارتباطی آنان در ارتباط با جنس مخالف... همگی می توانند بخشی از فرایند تقویت و یا افزایش ازدواجها باشد.

مقابله با حرکتهای سازمان یافته و هدفمند

- بسیاری از افراد چه بسا ممکن است حجاب یا پوشش را به عنوان یک انتخاب شخصی بدانند. طرز تفکر این افراد یک موضوع است، ولی اماکن، محلها و یا گروههایی که به خاطر منفعت مالی شخصی و جمعی، سلامت گروههای جوان و

نوجوان را هدف می‌گیرند (مثل برخی کافه‌ها که با سرو الکل و یا جشنهای خاص) زمینه رفتارهای پرخطر را فراهم می‌کنند، موضوع دیگری است. که قطعاً گروههای مردمی با مقابله با این نوع فعالیتها و مطالبه‌گری از مسئولین می‌توانند جداً خواستار سلامت و امنیت جوانان و نوجوانان خود باشند.